

**KODEKS DOBREJ PRAKTYKI RYBACKIEJ
W CHOWIE I HODOWLI RYB**

Marzec 2015

Część merytoryczna

Autorzy (alfabetycznie):

dr inż. Mirosław Cieśla

lek. wet. Izabela Handwerker

dr Mirosław Kuczyński

dr inż. Andrzej Lirski

mgr inż. Anna Pyć

dr inż. Jerzy Śliwiński

Konsultanci:

dr Henryk Białowąs

prof. dr hab. Janusz Guziur

Słowo wstępne

Kodeks niniejszy jest dokumentem określającym zespół najważniejszych zasad, których przestrzeganie gwarantuje zrównoważone korzystanie z zasobów naturalnych przez obiekty w których prowadzony jest chów i hodowla ryb, produkcji ryb zapewni właściwe jej miejsce i rangę wśród innych gałęzi sektora produkcji żywności, rybam zaś umożliwi wzrost w warunkach jak najmniej ingerujących w ich przystosowania naturalne. Podstawowymi celami kodeksu są:

1. Promocja zrównoważonych technik produkcji w stawowej gospodarce rybackiej oraz w chowie i hodowli ryb łososiowatych.
2. Wdrażanie standardów, które są zgodne z wymaganiami stawianymi przyjaznej środowiskowo oraz społecznie akceptowanej praktyce rybackiej.
3. Promocja zgodności między regulacjami prawnymi i oczekiwaniami konsumenta.

Opracowanie kodeksu stało się wyzwaniem wynikającym z konieczności harmonijnego godzenia tradycji i wynikających z niej metod produkcji rybackiej oraz współczesnych wymagań stawianych akwakulturze. Brak jednolitego dokumentu spajającego te elementy powodował wielokrotnie zamęt informacyjny i równocześnie niewłaściwy odbiór akwakultury jako procesu zrównoważonego korzystania z zasobów naturalnych. Niedostatek wiedzy odnośnie zasad i metod stosowanych we współczesnej akwakulturze, zarówno w obszarze produkcyjnym, jak i w społecznym odbiorze prowadził często do niezrozumienia i krzywdzących ocen. Dlatego też, Autorzy Kodeksu podjęli się zadania dokonania syntezy najważniejszych elementów kształtujących współczesną akwakulturę w wymiarze najbardziej odpowiadającym ewolucyjnemu rozwojowi tej gałęzi w Polsce. Obszar zapisów kodeksu obejmuje tradycyjne, o wielowiekowej historii rybactwo stawowe, jak i całkiem współczesny chów i hodowle ryb łososiowatych. Okazało się, że jest możliwe zespolenie wspólnych dla tych technologii zapisów kodeksowych, zakładamy zatem, że i w przyszłości, w miarę rozwoju technologicznego, znajdą w Kodeksie swoje należne miejsce także inne kierunki produkcji rybackiej. Kodeks niniejszy nie jest aktem ostatecznym, zatem w każdym czasie możliwe będzie jego uzupełnianie o nowe obszary, jeżeli okaże się to konieczne.

Założonym celem Autorów Kodeksu było także stworzenie jednorodnej platformy informacyjnej odnośnie zasad prowadzenia działalności w zakresie akwakultury. Możliwe jest zatem wykorzystywanie zapisów Kodeksu jako swoistego poradnika właściwego postępowania w gospodarstwie rybackim. Dokument ten nie jest oczywiście podręcznikiem rybactwa, tutaj należy sięgać do szczegółowych opracowań i wiedzy. Mamy jednak nadzieję, że dzięki prezentowanym zapisom, prowadzenie gospodarstwa rybackiego stanie się bardziej usystematyzowane i łatwiejsze.

Nie jest Kodeks także kompendium obowiązującego prawa dotyczącego gospodarki rybackiej. Stosowanie go nie zwalnia z obowiązku stosowania właściwych przepisów prawnych, także tych, podlegających bieżącym zmianom. Dzięki Kodeksowi jednak stosowanie prawa może okazać się nie tylko łatwiejsze, ale i bardziej zrozumiałe.

Stosowanie Kodeksu nie jest obligatoryjne. Kodeks nie jest obowiązującym prawem, lecz w swej większości opisem stanu, odnoszonym do określonych wymagań. Nikt nie powinien być zmuszany do stosowania Kodeksu, podobnie jak nikomu nie wolno odmawiać prawa jego stosowania. Autorzy wyrażają jedynie nadzieję, że powstanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rybackiej w Akwakulturze ułatwi Producentom i Hodowcom ryb stopniowe wdrażanie systemów jakościowych w gospodarstwach rybackich. Systemy te są jednymi z najbardziej istotnych elementów sprzyjających świadomości konsumenckiej, a tym samym poprawiającymi odbiór produktów także poprzez świadomość stosowania odpowiedzialnych zasad. Jakość produktu polskiej akwakultury jest niepodważalnie wysoka. Problem tkwi jednak często w niemożności przekonania odbiorcy o tej jakości. Mamy nadzieję, że niniejszy Kodeks umożliwi utrwalenie pozytywnego wizerunku polskiej akwakultury.

Zrównoważona i odpowiedzialna akwakultura

Niniejszy Kodeks został sformułowany biorąc pod uwagę:

1. Ustawę z dnia 5 grudnia 2008r o organizacji rynku rybnego (Dz.U. z 2013 poz. 1389)
2. Zasady rozwoju odpowiedzialnej akwakultury zawarte w Kodeksie Postępowania dla Odpowiedzialnego Rybactwa FAO, zatwierdzony podczas 28 Sesji FAO (1995);
3. Komunikat Komisji Europejskiej „Strategia zrównoważonego rozwoju akwakultury europejskiej” (COM(2002)511);
4. Strategiczne wytyczne dotyczące zrównoważonego rozwoju akwakultury w UE - COM/2013/229 – Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów- COM(2013) 229 final (Strategic Guidelines for the sustainable development of EU aquaculture -COM/2013/229 - Communication to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions (29/04/2013))
5. Plan Działań dla Bioróżnorodności w działalności rybackiej UE (The Biodiversity Action Plan for Fisheries of the European Community) (COM(2001)0162 final);
6. Techniczne Wytyczne FAO dla Zrównoważonego Rybactwa Nr5: Rozwój akwakultury (Departament Rozwoju FAO – 1997);
7. Zalecenia dotyczące ryb hodowlanych; Europejska Konwencja Ochrony Zwierząt Przechowywanych w Warunkach Hodowlanych (Rada Europy- 2005);
8. Reformę Wspólnej Polityki Rybołówstwa COM (2011) 425;
9. Guidance document on aquaculture activities in the Natura 2000 Network. European Commission, 2012
10. Dyrektywę 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dyrektywa 2000/60/WE)
11. Standardy Aquaculture Stewardship Council dla hodowli ryb łososiowatych w wodach słodkich (ASC Freshwater Trout Standards. Version 1.0, February 2013).
12. Niebieski wzrost. Szanse dla zrównoważonego wzrostu w sektorze morskim i nadmorskim. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Społeczno-Ekonomicznego oraz Komitetu Regionów. (Blue Growth. Opportunities for marine and maritime sustainable growth. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions COM(2012) 494 final)

I. Wymagania formalne, obowiązki sprawozdawcze, współpraca z innymi podmiotami.

1. Hodowcy ryb muszą posiadać ważne pozwolenie, jeżeli dotyczy, na pobieranie, piętrzenie i odprowadzanie wody z obiektu chowu i hodowli ryb. Obiekt chowu i hodowli ryb musi być objęty stałym nadzorem Powiatowego Lekarza Weterynarii (PLW). Spełnienie wymogów powinny poświadczać następujące dokumenty:
 - pozwolenie wodno-prawne
 - nadanie weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego (WNI)
2. Hodowcy ryb zobowiązani są składać do odpowiednich instytucji, zgodnie z obowiązującym prawodawstwem, sprawozdania dotyczące produkcji rybackiej. Podstawowa sprawozdawczość w zakresie chowu i hodowli ryb, jeżeli dotyczy, to:
 - zestawienie dotyczące powierzchni stawów rybnych oraz ilości ryb wyprodukowanych w stawach rybnych i innych urządzeniach służących do chowu lub hodowli w danym roku - RRW-22
 - sprawozdanie o poborze wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz o napełnianiu stawów rybnych - OS 4
 - sprawozdanie o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat
 - sprawozdanie o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami, w rozumieniu ustawy o odpadach
3. Aby zapewnić wiarygodne dane dotyczące stawowej produkcji ryb, niezbędne do planowania rozwoju sektora, hodowcy ryb powinni aktywnie uczestniczyć w działaniach, których celem jest uzyskanie branżowych informacji np. w badaniach ankietowych.
4. Celem zapewnienia dobrostanu ryb hodowcy powinni podejmować dopuszczalne prawnie działania ograniczające występowanie na stawach szkodników rybackich, czyli zwierząt rybożernych i niszczących infrastrukturę stawową.
5. Hodowca może nie zrealizować zezwolenia na zwalczanie szkodników rybackich jeżeli uzna, że osiągnięto zakładane efekty.
6. Producenci ryb powinni aktywnie uczestniczyć w konsultowaniu i przygotowaniu planów zadań ochronnych dla obszarów, na których zlokalizowane są stawy rybne,

aby w planach tych uwzględniana była kluczowa rola ekonomicznie opłacalnej produkcji ryb w kreowaniu przyrodniczych funkcji stawów rybnych.

7. Dopuszcza się udostępnianie stawów rybnych zainteresowanym osobom celem promowania wielofunkcyjnych walorów gospodarki stawowej.
8. Dla zapewnienia dobrostanu oraz ochrony zdrowia ryb w obiekcie chowu lub hodowli, wizytowanie stawów musi odbywać się po uprzednim uzyskaniu od użytkownika obiektu zgody na wstęp na stawy, w miejscach i sposób przez niego określony np. po wyznaczonych ścieżkach edukacyjnych.

Pracownicy, warunki zatrudnienia, bezpieczeństwo pracy.

9. Wskazane jest, aby w obiekcie chowu i hodowli ryb zatrudniania była minimum jedna osoba z wykształceniem lub wiedzą lub kwalifikacjami lub wieloletnim stażem rybackim, ponieważ specyfika gospodarki rybackiej sprawia, że właściwa ocena warunków i toku produkcji wymaga specjalistycznej wiedzy i wykształcenia.
10. Pracownicy powinni systematycznie podnosić swoją wiedzę i kwalifikacje rybackie poprzez uczestnictwo w kursach, konferencjach i szkoleniach rybackich. Pracodawcy powinni umożliwiać pracownikom uczestnictwo w tego typu szkoleniach.
11. Celem zapewnienia właściwego statusu zawodowego rybaka stawowego, osoby pracujące w obiektach chowu i hodowli ryb powinny być zatrudniane i wykonywać swoją pracę na zasadach i w warunkach określonych w Kodeksie Pracy.

Utrzymanie budowli i urządzeń hydrotechnicznych, prace melioracyjne.

12. Hodowcy ryb powinni dbać o utrzymanie właściwego stanu technicznego grobli, rowów doprowadzających i odprowadzających wodę oraz innych budowli służących do pobierania, rozprowadzania, piętrzenia i odprowadzania wody, aby unikać ryzyka katastrofy budowlanej czy podtapiania terenów przyległych.

Dokumentacja produkcji.

13. W stawowym gospodarstwie rybackim należy prowadzić dokumentację hodowlaną, w której należy zapisywać informacje dotyczące sezonu i cyklu produkcyjnego.
14. Dokumentację taką należy prowadzić zgodnie z obowiązującym prawodawstwem, w wersji „papierowej”, elektronicznej lub obydwu jednocześnie.

II. Technologia produkcji

Odłowy, obsady, transport i inne manipulacje rybami.

15. Osoby zatrudnione bezpośrednio w produkcji w gospodarstwie rybackim powinny być przeszkolone w zakresie dobrostanu ryb.
16. Celem zapewnienia dobrostanu ryb wszelkie manipulacje nimi należy ograniczać do niezbędnego minimum, wynikającego z charakteru produkcji. Manipulacje należy wykonywać z zachowaniem należytej ostrożności, bez narażania ryb na nieuzasadniony stres.
17. Narzędzia i zbiorniki transportowe używane do prac manipulacyjnych nie mogą powodować uszkodzeń ciała ryb. Należy dostosować je do wielkości odławianych ryb, charakteru prowadzonych manipulacji, systematycznie konserwować, myć i dezynfekować.
18. Baseny transportowe powinny być wyposażone w system natleniania (ewentualnie napowietrzania), celem zapewnienia dobrostanu przewożonych ryb. Transport ryb powinien odbywać się pod nadzorem osoby posiadającej wiedzę i doświadczenie w tym zakresie.
19. Woda wykorzystywana do transportu ryb powinna mieć temperaturę, zawartość tlenu oraz jakość odpowiednią dla danego gatunku ryb.
20. Hodowcy ryb powinni prowadzić i przechowywać dokumentację dotyczącą przewozu ryb poza obręb gospodarstwa, zawierającą w szczególności informacje o gatunku, ilości i pochodzeniu transportowanych ryb oraz miejscu docelowym transportu.
21. Obiekty stawowe typu karpiego powinny być wyposażone w stałe lub ruchome urządzenia umożliwiające odpijanie ryb po odłowach, manipulacjach, transporcie itp. pracach.

Organizacja produkcji i nadzór nad jej przebiegiem.

22. System produkcji należy dostosować do istniejących uwarunkowań wodnych i termicznych.
23. W celu zapewnienia hodowanym rybam optymalnych warunków wzrostu oraz zachowania ich dobrostanu, stawy należy przygotowywać do produkcji w sposób właściwy dla gatunku i kategorii wiekowych ryb. W trakcie cyklu produkcyjnego należy terminowo przeprowadzać zabiegi hodowlano-produkcyjne.

24. Ugorowanie rybackie stawów dopuszcza się w sytuacji: braku wody, przeznaczenia stawu do remontu, zwalczania chorób ryb, prowadzona jest gospodarka przemienna, nastąpiła awaria urządzeń hydrotechnicznych, zachodzi ryzyko przerwania grobli.
25. Hodowca powinien kontrolować podstawowe parametry fizyczne i chemiczne wody (temperaturę, ilość rozpuszczonego tlenu, odczyn pH) zasilającej oraz nagromadzonej w stawach. W przypadku podejrzenia zatrucia wody należy przeprowadzić jej badania w akredytowanym laboratorium.
26. W celu zapewnienia dobrostanu i bezpieczeństwa zdrowotnego ryb, hodowcy powinni stosować racjonalne dla danego gatunku gęstości obsad. Ustalając maksymalne gęstości obsad hodowca powinien dostosować je do istniejących warunków środowiskowych.
27. W stawach typu karpiego należy tak dobierać obsady minimalne, aby zapobiegać zarastaniu i degradacji stawów. Użytkownik rybacki powinien ustalać takie obsady indywidualnie dla każdego stawu, uwzględniając wydajność naturalną obliczaną na podstawie dokumentacji hodowlanej lub szacowaną na podstawie tabel.
28. W obiektach chowu i hodowli ryb należy stosować zabezpieczenia ograniczające niekontrolowaną migrację ryb.

Utrzymanie stawów typu karpiego w kulturze.

29. Należy dbać o utrzymanie stawów we właściwej kulturze produkcyjnej poprzez ich systematyczne i terminowe napełnianie, odwadnianie, osuszanie, nawożenie, wapnowanie, uprawę dna, dezynfekcję i inne zabiegi hodowlano-produkcyjne.
30. W przypadku stawów typu karpiego należy zapobiegać nadmiernemu rozwojowi wynurzonej roślinności wodnej, a po uzyskaniu stosownej zgody usuwać także drzewa i krzewy rosnące w misach stawowych lub na groblach.
31. Usuwanie roślinności wynurzonej należy prowadzić, w miarę możliwości, poza okresem lęgowym ptaków. Jeżeli działania takie nie przynoszą efektów, należy stosować wykaszanie „pod wodą” w okresie wiosenno-letnim.

Żywienie ryb

32. Do karmienia ryb należy stosować pasze o jakości i wielkości odpowiedniej dla danego gatunku i wieku. Pasza powinna zapewniać rydom właściwe odżywienie, kondycję i zdrowie.

33. Należy systematycznie kontrolować wyjadanie zadawanej rybom paszy. W gospodarstwach karpiowych wskazane jest wyznaczenie w tym celu karmisk.
34. Efektywność karmienia powinna być weryfikowana poprzez systematycznie prowadzone połowy kontrolne, pozwalające oceniać przyrosty, kondycję i stan zdrowotny ryb.

III. Ochrona środowiska

Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom biologicznym i chemicznym.

35. W celu unikania emisji substancji biogenych do środowiska, nawożenie stawów należy prowadzić w stawach utrzymanych we właściwej kulturze rybackiej, kontrolując parametry fizykochemiczne wody.
36. Nawozy należy magazynować i transportować w sposób zapobiegający ich niekontrolowanemu przenikaniu do środowiska.
37. W przypadku nawożenia organicznego „na dno” wskazane jest, jeżeli warunki na to pozwalają, stosowanie mechanicznego wymieszania nawozu z glebą dna stawowego, w możliwie jak najkrótszym czasie po nawożeniu.
38. Wskazane jest wykorzystywanie w celach nawozowych roślinności usuwanej z dna stawowego oraz uzyskiwanej w wyniku koszenia.
39. Substancje chemiczne wykorzystywane w gospodarstwie rybackim należy stosować zawsze zgodnie z przeznaczeniem oraz zachowaniem wymagań dotyczących bezpieczeństwa ich stosowania i terminu ważności
40. Należy zapobiegać przedostawaniu się do środowiska związków ropopochodnych i innych substancji chemicznych z miejsc ich magazynowania, a także z maszyn i urządzeń w trakcie ich użytkowania, transportu i przechowywania, napraw, mycia i konserwacji.

Zapobieganie niekorzystnym przekształceniom środowiska mogącym zagrozić różnorodności biologicznej

41. Na obszarze stawów należy przestrzegać zakazu wypalania nieskoszonej roślinności.
42. Ze względu na fakt, że właściwy stan techniczny budowli hydrotechnicznych na terenie obiektów stawowych warunkuje zachowanie różnorodności biologicznej na ich

obszarze, uzasadnione jest, w ramach obowiązujących przepisów, usuwanie zadrzewień i zakrzewień, które mogłyby zagrażać bądź negatywnie wpływać na stan infrastruktury stawów .

43. W celu uniknięcia środowiskowej degradacji cennych przyrodniczo siedlisk, uzasadnione jest regulowanie wzrostu roślinności wodnej w stawach metodami biologicznymi, chemicznymi i mechanicznymi.
44. Jako zasadne należy uznać stosowanie odpowiednich zabiegów zapobiegających i przeciwdziałających nadmiernej erozji gleb w szczególności w okresie odłowów oraz po opróżnieniu stawów .

Stosowanie technik przyjaznych środowisku i gospodarka odpadami

45. Na terenie obiektów chowu i hodowli ryb należy stosować techniki i wykorzystywać rozwiązania pozwalające na oszczędności surowców, materiałów i energii.
46. Odpady nieorganiczne, w tym opakowaniowe, powstające na terenie gospodarstwa, należy składować w warunkach zabezpieczających je przed roznoszeniem przez zwierzęta, jak również ich negatywnym wpływem na wodę czy glebę.
47. W przypadku hodowli ryb łososiowatych zaleca się stosowanie technologii i praktyk poprawiających jakość odprowadzanej wody

Edukacja i współpraca na rzecz ochrony środowiska

48. Jako zasadne należy uznać doskonalenie wiedzy pracowników w zakresie zagadnień ochrony środowiska poprzez udział w szkoleniach, kursach, konferencjach i warsztatach oraz uświadamianie personelowi potrzeby przestrzegania zaleceń związanych z ochroną środowiska.
49. Zaleca się podejmowanie działań oraz współpracę z innymi podmiotami na rzecz edukacji w zakresie ochrony środowiska a w szczególności propagowania środowiskowej roli gospodarki stawowej.
50. W możliwym zakresie, należy brać udział w działaniach zabezpieczających środowisko przyrodnicze przed zagrożeniami bądź podczas ich likwidacji.
51. Należy aktywnie uczestniczyć w procesie konsultacji społecznych związanych z lokalizacją inwestycji mogących mieć wpływ na środowisko oraz w pracach legislacyjnych dotyczących ochrony środowiska.

IV. Zdrowie i dobrostan ryb

Zdrowie ryb

Wymagania weterynaryjne dla prowadzenia działalności w sektorze akwakultury

52. Przed rozpoczęciem działalności w zakresie prowadzenia chowu /hodowli ryb, należy zgłosić zamiar prowadzenia tej działalności do Powiatowego Lekarza Weterynarii (PLW) właściwego dla miejsca prowadzenia gospodarstwa.
53. W przypadku prowadzenia działalności podlegającej zatwierdzeniu przez PLW (przedsiębiorstwo produkcyjne sektora akwakultury) należy wdrożyć zasady dobrej praktyki higienicznej (GHP) w formie opisanych procedur i instrukcji ze stosowną dokumentacją potwierdzającą ich realizację.
54. Należy opracować i realizować we własnym zakresie i na własny koszt program nadzoru stanu zdrowia ryb w oparciu o ocenę zagrożenia epizootycznego, który ma na celu wykrycie podwyższonej śmiertelności oraz wystąpienia chorób ryb.
55. Hodowca powinien zgłaszać PLW każdy przypadek wystąpienia podwyższonej śmiertelności ryb w gospodarstwie, która wg definicji wyraża „niewyjaśnione przypadki śmiertelności u zwierząt akwakultury znacznie przekraczające poziom ustalony między podmiotem prowadzącym działalność w danym gospodarstwie lub na danym obszarze hodowli mięczaków a powiatowym lekarzem weterynarii dla tego gospodarstwa lub obszaru w danych warunkach”, co oznacza każdy przypadek podwyższonej ilości śnięć ryb w stawie wykraczającą poza dopuszczalne ramy hodowlane, stanowiącą podejrzenie wystąpienia choroby zakaźnej, stanowiącej zagrożenie dla zdrowia ryb.

Ocena zagrożenia epizootycznego w gospodarstwie i nadzór zdrowia ryb

56. Należy wykonać ocenę zagrożenia epizootycznego (określenie zagrożenia zdrowia dla ryb produkowanych we własnym gospodarstwie) uwzględniając:
 - a. ocenę źródeł poboru wody – zagrożenia zdrowotne
 - b. ocenę zagrożenia spowodowanej bliskością innych gospodarstw (szczególnie przy korzystaniu z tego samego źródła wody przez kilka gospodarstw),
 - c. ocenę zagrożeń płynących z działalności rolniczej i przemysłowej prowadzonej w otoczeniu stawów.

Po dokonaniu oceny zagrożenia epizootycznego należy wdrożyć *program nadzoru właścicielskiego*, który powinien opierać się na ścisłej współpracy z lekarzem weterynarii - ichtiopatologiem opiekującym się gospodarstwem oraz utworzyć i prowadzić dokumentację potwierdzającą realizację programu nadzoru. Zaleca się, aby gospodarstwa korzystające z jednego cieką wodnego prowadziły wspólny program nadzoru stanu zdrowia ryb.

Nadzór zewnętrzny zdrowia ryb (kontrole PLW)

57. Obowiązkiem hodowcy/producenta jest poddawanie się kontrolom prowadzonym przez PLW. Należy pamiętać że prowadzona w gospodarstwie dokumentacja zawierająca dane hodowlane podlegające kontroli przez PLW musi być przechowywana przez 4 lata licząc od ostatniego wpisu.
58. Dodatkowo, kontrola PLW może obejmować środki i warunki transportu ryb, a także wprowadzenie w obiekcie chowu i/lub hodowli ryb zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP).

Zasady wprowadzania na rynek (zakupu/sprzedazy) ryb do dalszego chowu, hodowli.

59. Każdorazowo należy sprawdzić, czy obszar na którym zlokalizowane jest zarówno własne gospodarstwo, jak i to, z którym ma zostać podjęta współpraca handlowa nie zostały objęte ograniczeniami z uwagi na wystąpienie chorób zakaźnych ryb. (stosowne zapytanie można skierować do PLW właściwego dla miejsca pochodzenia ryb)
60. Sprzedaż lub zakup ryb z przeznaczeniem do dalszego chowu i/lub hodowli (zarybienie, obsadzenie) jest możliwa w przypadku gdy ryby nie wykazują klinicznych objawów choroby (można potwierdzić badaniem przeprowadzonym przez lekarza weterynarii, który wydaje dokument poświadczający zdrowotność ryb), a w gospodarstwie, z którego pochodzą nie występują problemy zdrowotne (przypadki podwyższonej śmiertelności) oraz nie zostały przeznaczone do zniszczenia lub uboju w celu likwidacji w gospodarstwie choroby zakaźnej ryb.
61. W przypadku współpracy handlowej z innymi krajami , każda przesyłka ryb powinna zostać zgłoszona (na 24 godziny wcześniej) do PLW oraz zaopatrzona w stosowne świadectwo zdrowia dla zwierząt akwakultury. Przed podjęciem współpracy handlowej z innymi krajami należy się upewnić czy kraj do którego chcemy sprzedać

własne ryby nie ma szczególnych wymagań zdrowotnych lub hodowlanych, co można sprawdzić również u PLW.

Dobrostan ryb

Zarządzanie gospodarstwem rybackim

62. Osoba zarządzająca gospodarstwem powinna posiadać wiedzę na temat aktualnych uregulowań prawnych dotyczących dobrostanu ryb i zasad ich stosowania.
63. Pracownicy gospodarstwa zatrudnieni bezpośrednio w produkcji i transporcie są szkoleni z zasad prawidłowego i humanitarnego obchodzenia się z rybami przez kadrę zarządzającą gospodarstwa.

Wyposażenie gospodarstw rybackich

64. W przypadku stawów ziemnych typu karpiego, stan techniczny jazów, mniców oraz grobli stawowych powinien umożliwiać utrzymanie maksymalnego, dozwolonego w pozwoleniu wodnoprawnym poziomu piętrzenia wody w stawach.
65. W przypadku obiektu chowu i hodowli ryb łososiowatych ujęcie wody do gospodarstwa powinno być wyposażone w łąkę do kontrolowania ilości wody pobieranej. Pobór wody nie może przekraczać wartości zawartych w pozwoleniu wodno prawnym.
66. Gospodarstwo rybackie typu karpiego powinno być wyposażone w stałe lub przenośne płuczki, umożliwiające przetrzymywanie ryb na przepływie świeżej, dobrze natlenionej wody. W płuczkach ryby mają możliwość tak zwanego odpicia się, odpoczynku i regeneracji sił po manipulacjach w trakcie odłowu, sortowania i transporcie.
67. Wskazane jest, żeby wszędzie gdzie jest to możliwe, wyposażyć poszczególne stawy ziemne typu karpiego w odłówki stacjonarne bądź przenośne.
68. Konstrukcja sprzętu rybackiego (sieci, sortownice, kasarki, nosiłki, pojemniki, wagi itp.) nie może powodować uszkodzeń powłok ciała ryb.
69. Zaleca się stosowanie urządzeń usprawniających prace hodowlane i skracające czas ich trwania, a także (tam gdzie to możliwe) zmniejszające stres u ryb, takie jak pompy do ryb, sortownice automatyczne, wagi automatyczne, etc.
70. W chowie i hodowli ryb łososiowatych zaleca się stosowanie urządzeń i technologii poprawiających warunki hodowlane, służące:

- oczyszczaniu wody wpływającej do hodowli (odstojniki, piaskowniki, mikrosita, kraty),
- poprawie parametrów jakościowych wody, aby były one optymalne dla danego gatunku ryb (systemy napowietrzające, natleniające, odgazowujące, odżelaziające, zawierające wodę, filtrujące, etc.)

Organizacja produkcji w trakcie sezonu

71. Dla zapewnienia dobrostanu ryb hodowca określa odpowiednie zagęszczenia obsady umożliwiające uzyskanie optymalnego tempa wzrostu. Gęstości obsad są zależne od gatunku i rocznika ryb oraz warunków technicznych, jakości wody a w przypadku stawów ziemnych typu karpiego także od żyzności stawu.
72. Do karmienia ryb należy stosować wyłącznie pasze dobrej jakości i odpowiedniego rozmiaru, dostosowane do gatunku i rocznika ryb.
73. Liczba karmisk, karmników lub technika karmienia powinny zapewniać swobodny dostęp wszystkim rybam do paszy.
74. Systematyczne monitorowanie podstawowych parametrów jakości wody (zawartość tlenu rozpuszczonego, odczyn wody) umożliwia szybką reakcję hodowcy w sytuacjach zagrożenia zdrowia ryb.
75. Regularnie przeprowadzane odłowy kontrolne pozwalają na ocenę dobrostanu i stanu zdrowia ryb.
76. Gospodarstwo rybackie musi znajdować się pod nadzorem Powiatowego Lekarza Weterynarii.
77. W obiektach chowu i hodowli ryb łososiowatych, po każdorazowym opróżnieniu stawu z ryb należy przeprowadzić jego czyszczenie i dezynfekcję. Zdezynfekować należy również sprzęt przypisany do tego stawu (kasary, szczotki).

Odłowy ryb

78. Odłowy powinny być organizowane i przeprowadzane w sposób maksymalnie redukujący stres u ryb. Powinno się do niezbędnego minimum skracać okres przebywania ryb w nadmiernym zagęszczeniu.
79. Sposób odłowu ryb powinien uwzględniać wymagania dotyczące poszczególnych gatunków ryb i ich wieku.
80. W trakcie odłowów stawów karpionych należy w miarę możliwości zapewnić dopływ świeżej wody, zarówno do łowisk usytuowanych w stawie jak i do odłówek.

Transport i przetrzymywanie ryb

81. Przetrzymywanie i przewożenie żywych ryb z zachowaniem ich dobrostanu wymaga specjalistycznej wiedzy zdobytej w trakcie odpowiednich szkoleń.
82. Baseny, w których przetrzymywane lub przewożone są ryby, muszą być szczelne, o gładkich ścianach, aby nie powodowały uszkodzeń powłok ciała ryb i jednocześnie były łatwe do mycia i dezynfekcji. Niezbędne jest wyposażenie basenów w instalację umożliwiającą napowietrzanie lub natlenianie wody.
83. Warunkiem zapewnienia dobrostanu ryb w trakcie transportu i przetrzymywania, jest utrzymywanie zawartości tlenu w wodzie na poziomie właściwym dla gatunku ryb i ich wieku.
84. Woda przeznaczona do transportu i przetrzymywania ryb powinna być dobrej jakości. W przypadku użycia wody wodociągowej uzdatnianej chlorem, przed umieszczeniem w niej ryb, powinno się umożliwić ulotnienie wolnego chloru.
85. W trakcie ich przewożenia lub przetrzymywania, stosunek objętości wody do masy ryb, powinien uwzględniać wymagania gatunku ryb i ich wiek.

Sprzedaż żywych ryb

86. W miejscu sprzedaży żywe ryby muszą być przetrzymywane w basenach z wodą o jakości uwzględniającej wymagania gatunku ryb, baseny powinny mieć system napowietrzający lub natleniający. Wyposażenie stoiska (stoły, wagi, blaty, pojemniki) nie może powodować okaleczeń ryb
87. Przed uśmierceniem ryby powinny być ogłuszone przez uderzenie w głowę w okolicy mózgu. Ogłuszone ryby powinny być natychmiast uśmiercone. Wybór innych technik ogłuszania i uśmiercania ryb uwzględniać będzie wyniki badań naukowych, postępu technologicznego i formalnego dopuszczenia odpowiednich urządzeń do użytku.

V. Gospodarowanie wodą

Warunki korzystania z wód

88. Hodowca/producent musi posiadać pozwolenie wodno prawne, które jest podstawowym dokumentem uprawniającym do korzystania z wód do celów rybackich. Określa ono warunki poboru oraz zrzutu wód stawowych.

Woda jako najważniejszy element skutecznego i efektywnego prowadzenia produkcji rybackiej.

89. Woda jest podstawowym elementem prowadzenia działalności rybackiej, powinna zatem podlegać szczególnej ochronie. Obowiązkiem użytkownika lub właściciela gospodarstwa jest dbałość o zachowanie zasobów wodnych dla celów prowadzenia działalności własnej oraz przyszłych pokoleń.
90. Pozaprodukcyjna, retencyjna rola stawów karpionych powinna być wspierana nakładami publicznymi oraz działaniami technicznymi, zmierzającymi do utrzymania jak największej ilości wody w misach stawowych.

Napełnianie stawów ziemnych typu karpionego wodą w okresie wiosennym

91. Terminy napełniania stawów powinny uwzględniać pojawiający się wiosną nadmiar wód roztopowych, pochodzących z topnienia śniegu. Wykorzystanie tych wód pozwala na zachowanie dostępności wody w odpowiedniej ilości dla wszystkich użytkowników wód i organizmów je zasiedlających.
92. W każdym przypadku, terminy napełniania stawów wodą powinny uwzględniać zarówno możliwości hydrauliczne obiektu, jak i potrzeby ryb.

Napełnianie stawów ziemnych typu karpionego wodą w późniejszym okresie

93. Napełnianie stawów poza okresem wczesnowiosennym uzasadnione jest jedynie względami technologicznymi.
94. Stawy narybkowe obsadzone wylęgiem nie powinny być napełniane wodą wcześniej, aniżeli wynika to z indywidualnej charakterystyki gospodarstwa. Zbyt wczesne napełnienie tych stawów wodą może spowodować nadmierny rozwój populacji organizmów szkodliwych dla wylęgu oraz powodować niekorzystne kształtowanie się struktury i liczebności populacji organizmów będących pokarmem ryb.

Warunki utrzymywania wody w stawach ziemnych typu karpionego w trakcie sezonu.

95. W czasie trwania sezonu produkcyjnego należy dbać o utrzymywanie wody w stawach na wyznaczonym dla danego stawu poziomie. Straty wody powodowane parowaniem oraz infiltracją, powinny być uzupełniane na bieżąco w miarę istniejących warunków dostępności wody.

96. Technologicznie uzasadnione obniżanie zalewu lub spuszczenie stawu jest dopuszczalne. W szczególności dotyczy to tarlisk oraz przesadek I.
97. W sytuacjach awaryjnych, także związanych z koniecznością zachowania dobrostanu ryb lub potrzebami rynku, możliwe jest spuszczenie stawu w trakcie sezonu.
- a. W przypadku wystąpienia konieczności spuszczenia stawu przed zakończeniem sezonu, należy rozważyć możliwość wykorzystania wypuszczanej wody dla napełnienia innych stawów w zlewni.
 - b. Wyjątek stanowią sytuacje epizootyczne, podczas których wraz z wodą mogą być przenoszone czynniki chorobowe i woda nie powinna być powtórnie wykorzystywana.

Gospodarowanie wodą w stawach ziemnych typu karpiego w sytuacjach nadzwyczajnych.

98. W okresie poprzedzającym sygnalizowane długotrwałe opady deszczu, należy rozważyć możliwość obniżenia zalewu stawu celem stworzenia rezerwy powodziowej dla wód spływających ze zlewni i ochrony otaczających terenów przed zalaniem. Tym samym celom sprzyja napełnianie w okresie powodziowym mis stawów dotychczas pustych.
99. W okresie suszy szczególnie istotne jest ograniczenie ubytków wody z mis stawowych. W tym celu należy szczególnie dbać o szczelność mniczków. W przypadkach technicznie uzasadnionych, do uzupełnienia zalewu stawu należy, w miarę dostępności, wykorzystać wody przesiąkowe, gromadzone w rowach opaskowych.
100. W przypadku zagrożenia życia lub zdrowia ryb, należy rozważyć zarówno konieczność opuszczenia wody w celu przeprowadzenia odłowu ryb, jak i nadzwyczajny pobór wody, który wówczas staje się uzasadniony.

Wypuszczanie wody ze stawów ziemnych typu karpiego po zakończeniu sezonu

101. Wypuszczanie wody ze stawów należy planować w sposób koordynowany w celu zapobieżenia podtapianiu terenów położonych poniżej obiektu stawowego.
102. Termin rozpoczęcia opuszczania wody z każdego stawu należy dostosować do jego pojemności tak, aby uniknąć nadmiernego spływu oraz przepelniania odprowadzalnika. Jeżeli to możliwe, należy rozważyć możliwość powtórnego wykorzystania wypuszczanej wody w innym stawie.

103. Terminy opuszczania wody należy określać indywidualnie, z uwzględnieniem przebiegu sezonu oraz możliwości magazynowania odłowionych ryb. Tam, gdzie to możliwe, ryby po odłowieniu powinny zostać przemieszczone do stawów magazynowych.

Współpraca między gospodarstwami rybackimi.

104. Zasadą powinna być współpraca w gospodarowaniu wodą pomiędzy wszystkimi jej użytkownikami operującymi na obszarze tej samej zlewni. Współpraca pomiędzy gospodarstwami rybackimi podczas spuszczenia wody ze stawów umożliwia sprawne przeprowadzenie odłowów ryb oraz zabezpieczenie okolicznych terenów przed podtopieniem lub zalaniem i sprzyja zachowaniu dobrego odbioru społecznego rybactwa stawowego.

105. Należy promować stosowanie technik i praktyk umożliwiających ograniczenie ilości pobieranej wody do celów chowu i hodowli ryb łososiowatych, a tym samym bardziej efektywne jej wykorzystanie. Technologia recyrkulacji wody wymaga jednocześnie stosowania zaawansowanych technik jej oczyszczania, co w pełni wpisuje się w zasady dobrej praktyki.

VI. Bezpieczeństwo żywności

Podstawy zbytu ryb konsumpcyjnych z gospodarstwa.

106. Przedsiębiorstwa produkcyjne sektora akwakultury (gospodarstwa rybackie z rozszerzeniem WNI „92”) mogą prowadzić tzw. hurtową sprzedaż żywych ryb między innymi do sieci sklepów wielkopowierzchniowych. Możliwość tej nie mają podmioty podlegające rejestracji (gospodarstwa rybackie z rozszerzeniem WNI „27”).

107. Każda przesyłka żywych ryb musi być zaopatrzona w stosowny dokument towarzyszący przesyłce zawierający:

- a) dane dostawcy i odbiorcy,
- b) kolejny numer,
- c) datę wystawienia i wysyłki,
- d) opis (rodzaj i ilość) oraz znak identyfikacyjny wysyłanej partii ryb.

Taki sam dokument obowiązuje przy sprzedaży ryb do zakładów przetwórczych. Do sprzedaży mogą zostać przeznaczone jedynie zdrowe ryby, w interesie sprzedającego leży zlecenie badania potwierdzającego stan zdrowotny ryb.

108. Sprzedaż bezpośrednią (SB) produktów rybołówstwa, obejmującą sprzedaż ryb żywych lub schłodzonych po uprzednim uśmierceniu, wykrwawieniu, odgłowieniu, usunięciu płetw i wypatroszeniu (tusza) konsumentowi końcowemu na terenie gospodarstwa rybackiego, na targowiskach lub do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego również należy zgłosić do PLW, który po stwierdzeniu spełniania wymagań weterynaryjnych zatwierdza działalność i nadaje właściwy WNI.
109. W przypadku, gdy planowane jest rozszerzenie powyższej działalności o dalszą obróbkę produktów rybołówstwa (np. wędzenie) należy złożyć do PLW wniosek z prośbą o zatwierdzenie działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO).¹

Warunki higieniczne przy sprzedaży bezpośredniej ryb.

110. Wszystkie działania podjęte na każdym etapie produkcji muszą zapewniać odpowiednie warunki higieniczne i zapobiegać zanieczyszczeniu produktu (np. pasożytami, zanieczyszczeniami mikrobiologicznymi, toksynami).
111. Personel mający kontakt z produktem podlegającym przetworzeniu musi posiadać orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy wymagającej kontaktu z żywnością oraz przestrzegać zasad higieny produkcji.

Zasady wprowadzania na rynek produktów przetworzonych

112. Przetworzone ryby wprowadzane na rynek powinny być stosownie etykietowane lub oznakowane w sposób umożliwiający zidentyfikowanie miejsca pochodzenia produktu, wraz z jego opisem i datą przydatności do spożycia.
113. Wszystkie działania produkcyjne powinny umożliwiać pełną identyfikację produktu.

¹ Szczegółowy opis zasad zgłaszania i prowadzenia tego typu działalności można znaleźć w „Informacji dla przedsiębiorców na temat możliwości prowadzenia produkcji i sprzedaży produktów pochodzenia zwierzęcego wyprodukowanych w gospodarstwie w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej.” stworzonej na potrzeby przedsiębiorców przez Głównego Lekarza Weterynarii.

VII. Słowniczek pojęć

choroby ryb – zaburzenia powodujące pogorszenie stanu zdrowia ryb, w tym możliwe ponadnormatywne śnięcia ryb. Ze względu na to, że ryby są organizmami zmiennocieplnymi, nie istnieją choroby, które stanowiłyby zagrożenie dla zdrowia człowieka.

cykl produkcyjny - okres od rozpoczęcia do zakończenia procesu chowu ryb

dokumentacja hodowlana – wszelkiego rodzaju sprawozdania i zapisy prowadzone przez hodowcę ryb, w wersji elektronicznej lub papierowej, dotycząca przebiegu chowu ryb. Mogą to być księgi stawowe, rejestry obsad, sprawozdania z opłat za korzystanie ze środowiska naturalnego, sprawozdanie RRW-22, druk OS-4, rejestry sortowania, księgi żywieniowe, rejestry dezynfekcji sprzętu rybackiego itp.

karmisko – oznaczone w stawie karpowym miejsce, w którym wysypywana jest rybom karma

kultura stawu karpowego – utrzymywanie wysokiej zdolności produkcyjnej stawu poprzez stosowanie różnorodnych zabiegów, których celem jest zwiększanie przyrostów ryb bez wprowadzania substancji pokarmowych z zewnątrz

naturalny pokarm – organizmy roślinne i zwierzęce rozwijające się w stawie, stanowiące pokarm dla ryb

obiekt stawowy - stawy wraz z urządzeniami hydrotechnicznymi i rybackimi, służącymi do chowu, hodowli lub przetrzymywania ryb

obsada - wyrażona w sztukach i kilogramach ilość ryb wpuszczonych do stawu lub czynność polegająca na wpuszczaniu (obsadzaniu) ryb do stawu

odłów – wyrażona w sztukach i kilogramach ilość ryb odłowionych ze stawu lub czynność pozyskiwania (odławiania) ryb ze stawu

odłówka - urządzenie służące do odłowu żywych ryb. Zamontowane w odłowce kraty lub sieci umożliwiają oddzielenie napływających ryb od wody, która zostaje odprowadzona poza odłówkę

odpijanie – przetrzymywanie ryb celem przywrócenia kondycji, oczyszczenia ciała (a przede wszystkim skrzeli) z mułu, dotlenienie a także pozbycie się obcego zapachu

pluczka – urządzenie umożliwiające przetrzymywanie żywych ryb na przepływie czystej wody celem ich odpicia

staw pstrągowy – staw przeznaczony do chowu, hodowli lub przetrzymywania pstrąga lub innych gatunków ryb o podobnych wymaganiach środowiskowych, z przepływem dobrze natlenionej wody nie nagrzewającej się w zasadzie do temperatury powyżej 20°C w okresie letnim

staw karpiovy – staw przeznaczony do chowu, hodowli lub przetrzymywania karpia lub innych gatunków ryb o podobnych wymaganiach środowiskowych, z wodą stagnującą lub słabo przepływającą, nagrzewającą się do temperatury powyżej 20°C w okresie letnim; jest to staw, w którym pokarm naturalny może stanowić podstawę produkcji ryb

system recyrkulacyjny – technologia chowu ryb polegająca na wielokrotnym wykorzystaniu wody przy zastosowaniu technologii jej oczyszczania. Technologia ta pozwala na efektywne wykorzystanie zasobów wodnych oraz ograniczenie poboru wód. Technologia ta wykorzystywana jest w szczególności w hodowlach ryb łososiowatych.

ugorowanie (rybackie) stawu – okres nierybackiego, z reguły rolniczego, wykorzystania stawów ziemnych typu karpioowego np. do produkcji zielonej masy czy zbóż. Ugorowaniem nie jest osuszenie dna stawowego, np. zimochowów czy przesadek I, wynikające z normalnego cyklu produkcyjnego.

wierzchowina – wypłycone i silnie zarośnięte partie dna stawów karpioowych powstające w efekcie kumulowania obumarłych i niezmineralizowanych części roślin oraz mułu i zawiesiny nanoszonej do mis stawowych z dopływającą wodą

zagęszczenie obsady – ilość ryb wyrażona w sztukach lub kilogramach na powierzchnię stawu (w przypadku stawów karpioowych) lub na jednostkę objętości (w przypadku stawów pstrągowych).

Część formalna

sporządzona przez Towarzystwo Promocji Ryb

I. Podmiot odpowiedzialny za przygotowanie, upowszechnienie i wdrożenie kodeksu oraz nadzór nad jego stosowaniem

1. Podmiotem odpowiedzialnym za przygotowanie, upowszechnienie i wdrożenie kodeksu oraz nadzór nad jego stosowaniem przez podmioty, które zobowiązały się do jego stosowania jest **Towarzystwo Promocji Ryb z siedzibą w Toruniu**, 87-100 Toruń, ul. Długosza 4B/30, wpisane do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej przez Sąd Rejonowy w Toruniu, VII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000240551, posiadające NIP 9562161492.
2. Towarzystwo Promocji Ryb z siedzibą w Toruniu jest stowarzyszeniem, którego statutowym celem jest m.in. działanie w sektorze rybackim na rzecz poprawy warunków higieny, zdrowia ludzi i zwierząt oraz jakości produktów, a także zmniejszenia negatywnego oraz wspierania pozytywnego wpływu gospodarki rybackiej na środowisko.
3. Kodeks Dobrej Praktyki Rybackiej w Chowie i Hodowli Ryb został opracowany z inicjatywy Towarzystwa Promocji Ryb przez grupę ekspertów związanych z gospodarką rybacką po zasięgnięciu opinii przedstawicieli branży rybackiej. W celu stworzenia aktu wysokiej jakości projekt Kodeksu przedstawiono na ogólnopolskiej konferencji rybackiej, a ostateczną wersję Kodeksu przedłożono organizacjom branżowym.
4. Towarzystwo Promocji Ryb zobowiązuje się do podjęcia działań, które mają na celu upowszechnienie, wdrożenie i nadzór nad stosowaniem Kodeksu.
5. Kodeks może stosować każdy podmiot zainteresowany, niezależnie od przynależności organizacyjnej.

II. Przeglądy lub weryfikacja postanowień Kodeksu

6. Towarzystwo Promocji Ryb będzie inicjować okresowe przeglądy i weryfikację postanowień Kodeksu, w szczególności poprzez bieżącą analizę danych o stosowaniu Kodeksu oraz wyników kontroli, o których mowa w pkt 13., a także organizowanie paneli eksperckich oraz publicznych konsultacji. Przesłankami za wprowadzeniem zmian mogą być:

- a. zmiany stanu prawnego,
- b. uwagi autorów Kodeksu,
- c. opinie zgłaszane przez zainteresowane podmioty – w tym te, które zobowiązały się do stosowania Kodeksu,
- d. uwagi i zalecenia zespołu ekspertów, o którym mowa w pkt 13.

7. Zmiany Kodeksu będą dokonywane nie częściej niż jeden raz w ciągu roku, począwszy od daty umieszczenia kodeksu w wykazie kodeksów prowadzonym przez Ministra właściwego do spraw rybołówstwa.

8. Zmiany Kodeksu wymagają przeprowadzenia publicznych konsultacji przez upublicznienie ich treści oraz zasięgnięcie opinii innych podmiotów działających w sektorze rybackim, a także umieszczenia w wykazie kodeksów prowadzonym przez ministra właściwego do spraw rybołówstwa.

III. Warunki stosowania kodeksu przez zainteresowane podmioty; przeglądy i weryfikacja przestrzegania jego postanowień

9. Stosowanie Kodeksu opiera się na zasadzie dobrowolności.

10. Przystąpienie do stosowania Kodeksu wymaga złożenia pisemnej deklaracji przez podmiot zainteresowany podmiotowi odpowiedzialnemu za nadzór nad stosowaniem Kodeksu, wskazanemu w pkt 1. Deklaracja powinna zawierać co najmniej:

- a. dane podmiotu przystępującego do stosowania Kodeksu, a w szczególności imię, nazwisko lub nazwę (firmę), numer we właściwym rejestrze (jeśli dotyczy), NIP, adres, telefon, e-mail, wskazanie osoby upoważnionej do kontaktu w sprawach związanych ze stosowaniem Kodeksu,

- b. oświadczenie o przystąpieniu do stosowania Kodeksu oraz datę, od której podmiot deklaruje przystąpienie do stosowania Kodeksu: „*Oświadczam, że z dniem _____ przystępuję do stosowania Kodeksu Dobrej Praktyki Rybackiej w Chowie i Hodowli Ryb*”.

11. Podmiot, który przystąpił do stosowania Kodeksu:

- c. otrzymuje certyfikat o uczestnictwie w stosowaniu Kodeksu,
- d. może publicznie powoływać się na ten fakt w materiałach informacyjnych oraz reklamowych,
- e. jest zobowiązany poddać się kontroli przestrzegania Kodeksu w trybach przewidzianych w pkt 13. Kontrolę przeprowadza się za uprzedzeniem podmiotu kontrolowanego, dokonany co najmniej na 7 dni przed terminem kontroli.

12. Podmiot, który przystąpił do stosowania Kodeksu może w każdym czasie odstąpić od jego stosowania. Do odstąpienia od stosowania Kodeksu stosuje się odpowiednio tryb określony w pkt 10.

13. Towarzystwo Promocji Ryb powoła zespół odpowiedzialny za weryfikację stosowania postanowień Kodeksu. Zespół będzie się składał z osób rekomendowanych przez organizacje rybackie, które zaakceptują niniejszy Kodeks. Zespół będzie dokonywał kontroli, oceniając zgodność działań podmiotów, które zobowiązały się do stosowania Kodeksu, z Listą sprawdzającą, która stanowi **Załącznik nr 1** do Kodeksu.

Zespół odpowiedzialny za weryfikację stosowania postanowień Kodeksu będzie dokonywał kontroli:

- a. **wstępnej** – przeprowadzanej bezpośrednio po zadeklarowaniu przez zainteresowany podmiot zamiaru stosowania postanowień kodeksu. W razie pozytywnego przeprowadzenia kontroli, tj. uzyskania przez zainteresowany podmiot zgodności z Listą sprawdzającą na poziomie co najmniej 70%, podmiot taki otrzyma stosowny certyfikat informujący o stosowaniu Kodeksu. Certyfikat ten ważny będzie przez okres jednego roku i samoczynnie będzie się odnawiał, o ile nie wystąpią żadne przesłanki przemawiające za jego wygaśnięciem.
- b. **cyklicznej** – dokonywanej nie rzadziej niż co dwa lata.
- c. **doraźnej** – podejmowanej w razie powzięcia informacji na temat odstępstw od standardów uregulowanych w Kodeksie.

14. W przypadku wykrycia odstępstw od postanowień Kodeksu, zespół odpowiedzialny za weryfikację stosowania postanowień Kodeksu przedstawi kontrolowanemu podmiotowi zalecenia pokontrolne, wskazując termin do dostosowania się do nich pod rygorem cofnięcia certyfikatu.

IV. Certyfikat o uczestnictwie w stosowaniu kodeksu

15. Certyfikat o uczestnictwie podmiotów w stosowaniu kodeksu jest dokumentem wystawianym przez podmiot odpowiedzialny za nadzór nad stosowaniem Kodeksu, który zawiera:

- a. oznaczenie podmiotu który przystąpił do stosowania Kodeksu,
- b. oznaczenie Kodeksu wraz z odwołaniem do wykazu kodeksów prowadzonego przez ministra właściwego do spraw rybołówstwa,
- c. wskazanie okresu ważności certyfikatu,
- d. oznaczenie podmiotu odpowiedzialnego za nadzór nad stosowaniem Kodeksu,
- e. podpisy osób upoważnionych do wystawienia certyfikatu.